

БОГОРОВИЯТ „ЦАРИГРАДСКИ ВЕСТНИК“ - ЯРКО ПРИСЪСТВИЕ В ЖИВОТА НА БЪЛГАРИТЕ - 1848-1850 г.

Пенка Тодорова

Липсата на културен център през османското владичество, който да ръководи, насочва и покровителства идеите, поривите и творчеството на българите, не е пречка за развитието на образованието, книжнината и периодичния печат у нас. Стремешт към знание и духовно развитие придобива все по-осъзнат и целенасочен характер и придава на движението за новобългарска просвета смисъл на значимо проявление през епохата на Българското възраждане. „И ако българите - пише Д. Мишев - създават свое училище, своя книжнина, свой периодичен печат и свои печатници преди още да имат държава и самостоятелна църква... преди дори да били признати официално в Турската империя за отделен народ, това се дължи на два творчески двигателя: народностно съзнание и личен почин“¹.

До Освобождението 1878 г. османските власти не дават разрешение за откриването на нито една българска печатница в българските земи. Изход от тази пречка възрожденската книжнина намира в чужбина, където има печатници с кирилица. Въпреки че това оскъпява изданията и затруднява издателите, процесът е необратим.

След издаването на първия български вестник „Български орел“, карловецът Иван Богоров за втори път посещава столицата на Османската империя, за да сложи името си като издател на втория национален вестник. Според признанията на самия редактор и на някои читатели „Лайпциг не е място за български вестник“². Далеч от родината и далеч от тези, за които е предназначен, „Български орел“ е обречен на неуспех. И Богоров решава „да промени мястото, а не и мисълта си“³. Оставайки и без средства, той напуска Лайпциг и се завръща в Цариград, където в Балкапан хан „всред еничерския полог“, основава българска печатница и вестник⁴. Богоров избира целенасочено името на вестника, така че то да не говори нищо за българщината. Чрез „Цариградски вестник“ той налага в практиката на нашия печат и в езика думата вестник. Дотогава за това понятие се използват други думи. „Български орел“ се нарича „известник“, употребяват се чужди названия, като „газета“, „журнал“ или пък понятия като „дневница“, „списание“, „повседневник“⁵. Дори само този факт е важна крачка напред за българската журналистика.

Условията да се създаде български вестник в Цариград са благоприятни. За нашенците Цариград с течение на времето се превръща в център на духовна про-